

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0225U004227

Державний реєстраційний номер: 0121U100491

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-11-2025

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Наукове обґрунтування методології екологічно безпечного контролювання сегетальної рослинності на орних землях основних ґрунтово-кліматичних зон України Наукове обґрунтування методології екологічно безпечного контролювання сегетальної рослинності на орних землях основних ґрунтово-кліматичних зон України

Початок етапу: 01.2021

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00489780

Місцезнаходження: вул. Клінічна, буд. 25, м. Київ, 03141, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442750000, 380442755244

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00024360

Місцезнаходження: вул. Михайла Омеляновича-Павленка, буд. 9, м. Київ, 01010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442801085

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6591060

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 390.600
--

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Наукове обґрунтування методології екологічно безпечного контролювання сегетальної рослинності на орних землях основних ґрунтово-кліматичних зон України

Назва роботи англійською:

Scientific substantiation of the methodology of ecologically safe control of segetal vegetation on arable lands of the main soil-climatic zones of Ukraine

Реферат українською:

Вперше для умов України комплексно досліджено закономірності формування насінневої продуктивності, гетероспермії, життєздатності та хорії насіння бур'янів, а також їх реакцію на фактори конкуренції культурних рослин, механічні та хімічні заходи контролю. Встановлено механізми формування довготривалих ґрунтових банків насіння та розроблено класифікацію типів хорії, що дозволило визначити прогностичні індикатори динаміки популяцій бур'янів. Доведено, що найвищу ефективність у контролюванні сегетальної рослинності забезпечує інтегрований підхід, який поєднує оптимальну густоту посівів культур, механічні обробки та застосування гербіцидів у мінімально ефективних дозах. Це дозволяє знизити хімічне навантаження на агроєкосистему, зберегти біорізноманіття та водночас підвищити продуктивність сільськогосподарських культур. Встановлено, що види бур'янів із короткою хорією (*Amaranthus retroflexus*, *Chenopodium album*, *Raphanus raphanistrum*) можуть ефективно контролюватися одноразовими заходами у перший рік. Проміжні види (*Echinochloa crus-galli*, *Solanum nigrum*, *Polygonum persicaria*) потребують повторного контролю, тоді як стійкі (*Fumaria officinalis*, *Viola arvensis*, *Galium aparine*, *Polygonum convolvulus*) вимагають багаторічного комплексного підходу. Розроблено методологічний підхід до оцінки екологічної безпеки систем контролю бур'янів, що поєднує багатофакторні польові експерименти, біометричний аналіз та моделювання довгострокових змін популяцій. Практичне значення результатів полягає у створенні науково обґрунтованих рекомендацій щодо зонованих інтегрованих систем захисту посівів, які забезпечують підвищення урожайності кукурудзи на 1,2–1,6 т/га та економічний ефект до 3,0 тис. грн/га. Отримані результати сприяють зменшенню використання пестицидів, підвищенню стійкості агроєкосистем та адаптації агровиробництва до змін клімату.

Реферат англійською:

For the first time in Ukraine, the patterns of seed productivity, heterospermy, viability, and seed chority of weeds have been comprehensively studied, as well as their response to crop competition factors, mechanical and chemical control measures. The mechanisms of long-term soil seed bank formation have been identified, and a classification of chority types has been developed, which made it possible to determine prognostic indicators of weed population dynamics. It has been proven that the highest efficiency in controlling segetal vegetation is ensured by an integrated approach that combines optimal crop density, mechanical treatments, and the application of herbicides in minimally effective doses. This reduces the chemical load on the agroecosystem, preserves biodiversity, and at the same time increases crop productivity. It was established that weed species with short chority (*Amaranthus retroflexus*, *Chenopodium album*, *Raphanus raphanistrum*) can be effectively controlled with one-time measures in the first year. Intermediate species (*Echinochloa crus-galli*, *Solanum nigrum*, *Polygonum persicaria*) require repeated control, while persistent species (*Fumaria officinalis*, *Viola arvensis*, *Galium aparine*, *Polygonum convolvulus*) demand a long-term integrated approach. A methodological framework has been developed for assessing the environmental safety of weed control systems, combining multifactor field experiments, biometric analysis, and modeling of long-term population changes. The practical significance of the results lies in the development of scientifically grounded recommendations for zoned integrated crop protection systems, which ensure an increase in maize yield by 1.2–1.6 t/ha and an economic effect of up to 3.0 thousand

UAH/ha. The obtained results contribute to reducing pesticide use, enhancing the resilience of agroecosystems, and adapting agricultural production to climate change.

Індекс УДК: 631.171:631.348, 632.51

Коди тематичних рубрик: 68.85.37

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Макух Ярослав Петрович

Науковий ступінь: д.с.-г.н.

Вчене звання: с.н.с.

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Методологія обґрунтування систем контролювання бур'янів у посівах сільськогосподарських культур : науково-методичні рекомендації

Назва НТП англійською: Methodology for Justifying Weed Control Systems in Agricultural Crops: Scientific and Methodological Recommendations

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Методичні документи

Галузь застосування: Сільськогосподарська

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Обґрунтовано засади формування інтегрованих систем регулювання чисельності бур'янів з урахуванням біоекологічних особливостей видів і технологічних факторів. Установлено вплив конкуренції культурних рослин на насін-неву продуктивність бур'янів та доведено, що оптимальна густота посіву, швидкий стартовий ріст і збалансоване живлення знижують їхній насінневий потенціал. Показано адаптивне значення гетероспермії й ефективність поєднання гербіцидів з агротехнічними заходами, що зменшує насінневу продуктивність бур'янів на 70–85 % і скорочує пестицидне навантаження. Запропонована методологія є основою для вдосконалення технологій вирощування культур і створення адаптивних, екологічно безпечних систем землеробства. Призначено для наукових співробітників, агрономів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти аграрного та біологічного профілю.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Інше (апробовано)

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Копчук, К. М., & Ременюк, С. О. (2022). Закономірності забур'янення посівів культур сівозміни в умовах Лівобережного Лісостепу України. Новітні агротехнології, 10(3). <https://doi.org/10.47414/na.10.3.2022.270521>

Ременюк С.О., Іващенко О.О. Проблеми присутності бур'янів у посівах розпочинаються з насіння / С.О. Ременюк, О.О. Іващенко, //Агроном/ 2023. №2. – С.28-29

Ременюк С.О., Різник В.М., Макух Д.Я. Запаси насіння бур'янів на ділянках підготовлених до закладання плантацій павловнії. Гербологія в сучасному екологічно безпечному землеробстві // Матеріали XIII науково-практичної конференції / Київ, 2023. 90 с.

Ременюк С.О. Різник В.М. Мошківська С.В. Ременюк Ю.О. Волошин П.Ю. Вплив ваточника сирійського на продуктивність кукурудзи / С.О. Ременюк В.М. Різник С.В Мошківська. Ю.О. Ременюк П.Ю. Волошин // Таврійський науковий вісник. 2025. № 142. Т2. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.142.2.11>

Рудник-Іващенко О.І., Макух Я.П., Ременюк С.О., Різник В.М. Вирощуємо рослини-бур'яни, як лікарські. Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень: матеріали VII Міжнародної наукової конференції (Березоточа, 25 березня 2025 року)/ДСЛР ІАП НААН. Київ: ТОВ «Центр поліграфії «КОМПРИНТ», 2025. 303 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15240422> ISBN 978-617-8571-28-3

X. Заклучні відомості

Керівник юридичної особи

Роїк Микола Володимирович

Перелік осіб-виконавців

Козаченко Дмитро Миколайович

Кононюк Надія Олександрівна
(к. с.-г. н.)

Кісілевська Марія Олександрівна

Макух Денис Ярославович

Мошківська Сніжана Валентинівна
(к. с.-г. н.)

Ременюк Світлана Олександрівна
(к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.01, 06.01.13)

Різник Владислав Миколайович
(к. с.-г. н., 06.01.13)

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ременюк Світлана Олександрівна

Телефон

0966248977

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна